

Onrust, Omwentelingen en Oranje

Dhr. Henk Boels zal spreken over Onrust in Stad en Lande en Oranje, 1748 – 1795.

Na de opstanden van 1748 bracht het jaar 1749 met het Reglement Réformatoir voor de provincie Stad en Lande een nieuwe grondwet. Hiermee was de macht van de regenten teruggebracht, maar zeker niet gebroken en kreeg stadhouder Willem IV veel meer bevoegdheden.

Stadhouder Willem IV.

De opkomende burgerij, die om de veranderingen had gevraagd, moest daarmee op dat moment genoegen nemen, in de verwachting dat de stadhouder hun belangen zou behartigen.

Hebben de Oranjestadhouders Willem IV en V inderdaad van hun uitgebreide bevoegdheden gebruik gemaakt ten behoeve van de burgerij?

Stadhouder Willem V .

Dat is de vraag. In ieder geval zien wij langzamerhand in de jaren zeventig en tachtig een polarisatie ontstaan tussen bevolkingsgroepen: de patriotten (die naar veranderingen streefden) en de oranjeklanten (die voor behoud van de status quo ijverden). Hierin stond onze provincie overigens niet alleen; overal in de Republiek der Verenigde Nederlanden giste het.

Dit liep in 1787 uit op de befaamde aanhouding bij Goejanverwellesluis van de echtgenote van Willem V, Wilhelmina van Pruisen, de komst van een Pruisisch leger en het herstel van het Oranjabewind. De patriotten gingen onder water in afwachting van betere tijden. Die kwamen in 1795 met de komst van de Franse revolutionaire troepen en de vlucht van de Oranjes. Hiermee liep het Ancien Régime ten einde en begon een nieuw tijdperk.

